Μετὰ δὲ τὴν ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν ἱδρύθησαν κατ' ἀρχὰς ἐν Ἑλλάδι μικρά τινα τυπογραφεῖα, ἀρκοῦντα μόνον εἰς ἔκδοσιν ἐφημερίδων ἢ τῶν νόμων καὶ διαταγμάτων τῆς Κυβερνήσεως (ι).

Ἀπὸ δὲ τῆς ἐγκαταστάσεως τῆς Βασιλείας ἔλαβον ἐν Ἑλλάδι, καὶ μάλιστα ἐν Ἀθήναις, ὕπαρξιν πολλὰ ἄλλα τυπογραφεῖα καὶ τελειότερα. Ἀριθμοῦνται δὲ νῦν τὰ ὑπάρχοντα τριάκοντα μὲν καὶ ἑπτὰ ἐν Ἀθήναις, ἰσάριθμα δὲ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς Ἑπτανήσου. Ἀλλ' ἐξ αὐτῶν ὀλίγιστα (4—5) εἶναι πλήρη, ἐπιτήδεια εἰς τύπωσιν βιβλίων, (κ') τὰ δὲ πλεῖστα χρησιμεύουσι κυρίως εἰς ἔκδοσιν ἐφημερίδων.

ς'. Περὶ ἐπιστημονικῶν ἑταιριῶν.

Πλὴν τῶν σχολείων, τῶν συλλογῶν, τῶν βιβλιοθηκῶν καὶ τῶν τυπογραφείων, συντελοῦσι πολὺ εἰς τὴν πνευματικὴν τῶν ἐθνῶν πρόοδον καὶ *ἑταιρίαι* καὶ *ἀθλοθεσίαι* ἐπιστημονικαί· διότι διὰ μὲν τῶν ἑταιριῶν πολλαὶ δυνάμεις εἰς μίαν ἐπιστημονικὴν συνεργίαν ἑνούμεναι κατορθοῦσιν εὐκολώτερον καὶ ταχύτερον ὅ,τι εἰς ἑκάστην αὐτῶν καθ' ἑαυτὴν ἐνεργοῦσαν ἤθελεν εἶσθαι δυσχερέστατον ἢ ἀδύνατον· τὰ δ' ἐν ἀθλοθεσίαις βραβεῖα τὰ διδόμενα δημοσίως εἴς τοὺς δι' ἐπιτυχοῦς τινος προϊόντος τοῦ πνεύματος δειχθέντας ἀξίους αὐτῶν ὑπεκκίουσι τὴν φιλοτιμίαν καὶ διεγείρουσι τὴν πρὸς ἀλλήλους ἅμιλλαν τῶν δυναμένων νὰ παραγάγωσιν ὅμοια προϊόντα. Τοῦτο δὲν διέλαθε τοὺς

(ι) Τοιαῦτα εἶναι ἁ τὸ ἐν Ὕδρᾳ κατὰ τὸ ᾳωκβ' ἔτος ὑπὸ τῶν προκρίτων τῆς νήσου ἱδρυθέν, ἐν ᾧ ἐξεδίδετο ἡ ὑπὸ τοῦ φιλέλληνος Ἰωσὴφ Κιάπε συντασσομένη ἐφημερὶς *ὁ Φίλος τοῦ Νόμου* β'. τὸ ἐν Ἀθήναις ᾳωκγ' δωρηθὲν ὑπὸ τοῦ φιλέλληνος Ἄγγλου Σταν̃ωπ, ἐν ᾧ ἐτυποῦτο ἡ ὑπὸ τοῦ κ. Γ. Ψύλλα συντασσομένη *Ἐφημερὶς τῶν Ἀθηνῶν* γ'. τὸ ἐν Μεσολογγίῳ, ἐν ᾧ ἐτυποῦτο ἡ ὑπὸ τοῦ φιλέλληνος Μάϊερ συντασσομένη ἐφημερὶς *τὰ Ἑλληνικὰ Χρονικά* δ'. τὸ ἐν Ναυπλίῳ ᾳωκδ', ἐν ᾧ ἐτυποῦτο ἡ ὑπὸ τοῦ μακαρίτου Θ. Φαρμακίδου συντασσομένη *Γενικὴ Ἐφημερὶς τῆς Ἑλλάδος*.

(κ') Τοιαῦτα εἶναι τὸ Ἐθνικὸν ἢ Δημόσιον, τὸ τοῦ Κορομηλᾶ, τὸ τοῦ Χ. Νικολαΐδου Φιλαδελφέως, τὸ τοῦ Σ. Κ. Βλαστοῦ, τὸ τοῦ Στεργίου Ῥαρτάνη ἐν Ζακύνθῳ, τὸ νεοϊδρυθὲν Περρῆ καὶ Βαμπᾶ· τοιοῦτο ὑπῆρξε καὶ τὸ ὀλιγοχρόνιον τοῦ Γκαρπολᾶ.